

SPECIJALNE KNJIŽNICE U ŠIBENIKU

SPECIAL LIBRARIES IN ŠIBENIK

Melinda Grubišić Reiter

mgrubisic-reiter@knjiznica-sibenik.hr

Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik

UDK / UDC 026(091)(497.581.2)

Stručni rad / Professional paper

Sažetak

Prije Domovinskoga rata u Šibeniku su djelovale tri specijalne knjižnice. Dvije od njih danas su zatvorene. Rad donosi prikaz djelovanja knjižnice Tvornice elektroda i ferolegura (TEF) zatvorene 1996., dvije godine poslije prestanka proizvodnje, knjižnice Tvornice lakih metala (TLM), koja je prestala s radom nakon privatizacije tvornice 2008., a spomenuta je i Knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije, kao i zbirke Muzeja grada Šibenika, Županijskoga suda u Šibeniku i Državnoga arhiva u Šibeniku.

Rad je prvi prikaz povijesti specijalnih knjižnica na prostoru Šibenika. S obzirom na to da o nastanku, razvoju i sudbini ove vrste knjižnica u Šibeniku ne postoje objavljeni radovi, ovaj rad pridonosi izgradnji mozaika povijesti specijalnih knjižnica u Hrvatskoj. Također, u radu se govori o odnosu matičnih ustanova prema knjižnicama i knjižničarskoj struci. Nesretn završetak djelovanja dviju spomenutih knjižnica može se smatrati pozivom knjižničarima i knjižničarskoj zajednici, na županijskoj i nacionalnoj razini, da budu proaktivni i zagovaraju očuvanje knjižnica, osobito specijalnih, te da različitim aktivnostima široj društvenoj zajednici približe njihovu važnost.

Gljučne riječi: knjižnica Muzeja grada Šibenika, Knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije, Knjižnica Tvornice elektroda i ferolegura, Knjižnica Tvornice lakih metala, specijalne knjižnice u Šibeniku, zbirka Državnoga arhiva u Šibeniku, zbirka Županijskoga suda u Šibeniku

Summary

There were four special libraries in Šibenik before the Homeland War. Today, three of them are closed. The paper presents an overview of the activity of: the Electrolyte and Ferroalloy Factory (TEF) Library, which was closed in 1996, two years after the end of production, the Factory of Light Metals (TLM) Library, which ceased work after the privatization of the

factory in 2008, and the the General Hospital of Šibenik-Knin County Library, Šibenik Museum of Art Library, as well as book collections of State Archives in Šibenik and County Court in Šibenik.

The work is the first view of the history of special libraries in the Šibenik area. Given that there are no published works on the emergence, development and destiny of this type of libraries in Šibenik, this work contributes to the construction of a mosaic of the history of special libraries in Croatia. Also, the paper deals with the relationship of mother institutions to libraries, librarianship and its employees. The unfortunate ending of the two aforementioned libraries should be considered when inviting libraries, librarian community at county and national level to be proactive and advocate library preservation, especially in special and diverse activities, to broaden their importance to the wider community.

Key words: book collection of County Court in Šibenik, book collection of State Archive in Šibenik, Electrode and Ferrous Alloy Factory Library, Factory Light Metals Library, General Hospital of Šibenik-Knin County Library, special libraries in Šibenik, Šibenik Museum of Art library

Uvod

Začetci specijalnih knjižnica u Šibeniku datiraju još u vrijeme između dva svjetska rata kada se spominju knjižnice Bolnice, Okružnoga suda i Trgovačkoga društva.¹ Poslije Drugoga svjetskog rata u Šibeniku su postojale tri specijalne knjižnice i dvije zbirke, a, odnedavna, i zbirka Arhiva, koja ima perspektivu postati knjižnica. To su:

- knjižnica Tvornice lakih metala
- knjižnica Tvornice elektroda i ferolegura
- knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije
- zbirka Muzeja grada Šibenika
- zbirka Županijskoga suda u Šibeniku
- zbirka Arhiva u Šibeniku.

Tvornica elektroda i ferolegura (TEF)

Prije izgradnje tvornice u Šibeniku postojala je mala tvornica karbida i cijanida pokraj Skradina izgrađena 1897. godine. Poslije tri godine izgrađena je Tvornica karbida i cijanida na području grada. TEF postaje jedan od prvih pogona za proizvodnju umjetnih gnojiva u tadašnjoj Europi, a nakon dvadesetih godina prošloga stoljeća i jedan od najvećih proizvođača karbida i cijanida u svijetu.² Poslije Drugo-

¹ Karmanski, Z. Naučna biblioteka u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 8, 3/4(1962), 181.

² Vučetić, N.; A. Mamić. Tvornica elektroda i ferolegura Šibenik. Šibenik: Tvornica elektroda i

ga svjetskog rata nastavila se osnovna proizvodnja, ali je započela i modernizacija. Tvornica elektroda i ferolegura s proizvodnjom prestaje 1994. godine.³

Knjižnica Tvornice elektroda i ferolegura

Knjižnica i arhiv Tvornice elektroda i ferolegura osnovani su 1971., a bili su smješteni u prostor izgrađen posebno za to. Priručne knjižnice po pogonima, sektorima i službama bile su dovoljne da se omogućući uspostava početnoga fonda knjižnice. Početan skromni fond činile su 3644 knjige, od toga 2826 stručnih, 816 knjiga beletristike i 115 časopisa na hrvatskome i stranim jezicima. Vrlo brzo okupili su se brojni čitatelji. Zahvaljujući pomoći djelatnika Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“ Šibenik, knjige ove knjižnice bile su uređene prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji. U knjižnici je bio zaposlen jedan stalni djelatnik, a jedan pomoćni mijenjao se povremeno na nekoliko godina. Obrazovali su se na jednomjesečnim tečajevima.

Fondom knjižnice najviše su se koristili stručnjaci koju su se educirali o najnovijim dostignućima u struci, nadopunjavali znanja i stručno se usavršavali, što je pridonijelo tehnološkom napretku tvornice.⁴ Osim stručne tematike, knjižnica je prikupljala i knjige iz područja zakonodavstva, gospodarstva, samoupravljanja te beletristiku i školske lektire. Periodiku su činile novine i časopisi iz područja struke, ekonomije, marksizma – imala je šezdeset naslova časopisa, od kojih je trinaest bilo stranih (zbog restrikcije 1983. smanjeno na pet), kao i jedanaest naslova novina. Knjižnica je kupovala domaće časopise: *Ekonomski bilten*, *Kemija u industriji*, *Ljevarstvo*, *Povijest sporta*, *Financije* itd. Od stranih časopisa, knjižnica je nabavljala: *Zavodskaju laboratoriju*, *Koks i himiju*, *Stalj*, a prije restrikcije i: *Carbon*, *Metal Wick*, *Metal Bulletin*... Sindikat TEF-a financirao je određene novine i časopise, kao npr. *Komunist*, *Socijalizam*, *Rad* itd.⁵ Tvornica je izdavala i novine *TEF: informativni list Tvornice elektroda i ferolegura*. Nažalost, propadanjem tvornice i njezinim zatvaranjem i knjižnica je doživjela svoj kraj, a fond knjižnice poslužio je kao početni fond Gradske knjižnice Vodice, dok je dio završio u Arhivu.

ferolegura; Beograd: Export-press, 1975. Str. 31–32.

³ Povijest TEF-a – stup šibenskog industrijskog razvoja u 20. stoljeću. // TEF. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: <http://www.tef.hr/stranica/5/povijest-tef-a-stup-sibenskog-industrijskog-razvoja-u-20-stoljecu.html>

⁴ B. B.; J. M.; N. J. Tri godine knjižnice. // TEF: informativni list Tvornice elektroda i ferolegura 12, 7-8(1974), 7.

⁵ Meštrov, J. Novine i časopisi u našoj knjižnici. // TEF: informativni list Tvornice elektroda i ferolegura 21, 106-107(1983), 13.

Tvornica lakih metala (TLM)

Tvornica aluminija i aluminijskih proizvoda u Ražinama pokraj Šibenika osnovana je u lipnju 1952., a od 1953. posluje pod nazivom Tvornica lakih metala „Boris Kidrič“. Od 1985. Tvornica lakih metala zapada u sve dublju krizu koja kulminira izbijanjem rata 1991. godine. U rujnu te godine tvornica je pretrpjela velika ratna razaranja, pa je većim dijelom prestala raditi. Potkraj 1991. pretvorbom društvenog vlasništva tvrtka djeluje kao dioničko društvo pod nazivom Tvornica lakih metala d. d. Šibenik (razdvojila se na dvanaest društava).⁶ Godine 2009. dijeli se na tri nova društva (TLM-TVP d.o.o. – Tvornica valjanih proizvoda, TLM-TPP d.o.o., Tvornica prešanih proizvoda i Adrial plus d.o.o. za usluge i trgovinu).⁷

Knjižnica Tvornice lakih metala

Godine 1956. u prostoru Tvornice počinje s radom i specijalna knjižnica. Knjižnica se sastojala od sobe za knjižničara i jedne veće prostorije koja je služila kao čitaonica. Posjedovala je nekoliko knjižničnih kataloga, i to: abecedni autorsko-naslovni, abecedni stručni ili predmetni i mjesni katalog ili matični te poseban katalog za serijske publikacije ili za neknjižnu građu, i to abecedno-naslovni. Knjižna građa bila je uglavnom složena po *numerusu curensu*, a samo dio prema strukama.

Sakupljeno je 5000 knjiga, od toga 3267 stručnih, usko vezanih za razvoj tvornice. Prije dvadeset pet godina knjižnica je primala devedeset stranih i domaćih časopisa različitih struka (*Kemija u industriji, Strojstvo, Metal Industry, Werkstoffe und Korrosion, Alluminio...*), a osamnaest godina kasnije bila je pretplaćena tek na pet domaćih. Korisnici ove specijalne knjižnice uglavnom su bili radnici tvornice koji su se njome služili za stručni i istraživački rad.

U knjižnici je radilo nekoliko zaposlenika, sve do dolaska profesorice hrvatskoga jezika, koja je jedina položila stručni ispit 1980. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, stručno obradila građu te uvela kataloge. Bilo je to zlatno doba knjižnice, u kojem je velik uspjeh poslovanja Tvornice lakih metala donosio znatna sredstva za nabavu fonda: knjiga i časopisa na stranim jezicima, bogate referentne zbirke i sl. Potkraj osamdesetih godina knjižnica je, gotovo istodobno s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu, uvela računala za obradu knjižnične gra-

⁶ Šmit, M. Izgradnja hrvatske aluminijske industrije. Šibenik: Tvornica lakih metala, 1997. Str. 173–176.

⁷ TLM. Izvješće uprave o stanju društva za 2013. godinu. // TEF. [citirano: 2019-07-23]. Dostupno na: <http://www.tef.hr/stranica/5/povijest-tef-a-stup-sibenskog-industrijskog-razvoja-u-20-stoljecu.html>

de. Domovinski rat prekinuo je višegodišnju suradnju s knjižnicom Željezare Sisak i Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

Centar za aluminij nadležan je za knjižnicu od 1991. (razdvajanjem Tvornice lakih metala na dvanaest društava). Tada započinje njezino propadanje jer pojedina društva nabavljaju knjige samostalno za vlastite potrebe i financijski ne podupiru nabavu knjižne građe. Izrada zbirke dokumenata iz vanjskih i unutarnjih izvora Tvornice također više nije bila izvediva, najviše zbog prekinute suradnje s drugim društvima u Tvornici. Zadnji podatak iz 1998. upućuje na to da su kupljene samo dvije knjige. Izdavačka djelatnost također je doživjela kraj pa je dugogodišnji časopis *Aluminij* prestao izlaziti. Godine 2007. bilo je samo dvadeset sedam aktivnih korisnika.

Jedina mogućnost da se knjižnica sačuva bilo je povezivanje svih društava s ograničenom odgovornošću, koja djeluju zasebno, u jedno središnje društvo – priznanje većih financijskih sredstava u specijalnu knjižnicu pridonijelo bi njezinu prosperitetu, što se, nažalost, nije dogodilo. Godine 2008., odlaskom posljednje djelatnice (od dvije zaposlene) u mirovinu, knjižnica je prestala djelovati. Reorganizacijom industrije, promjenom vlasništva, recesijom, smanjenjem djelatnosti, kao posljedica novonastalih uvjeta u procesu tranzicije, knjižni fond bio je osiromašen, novi nije stvoren i odlasci u mirovinu pridonijeli su njezinu ukidanju.⁸

Opća bolnica Šibensko-kninske županije

Pošto je Dalmatinski sabor 1880. donio odluku o izgradnji Pokrajinske bolnice s ludnicom, u Šibeniku je 24. lipnja 1883. otvorena moderna bolnica.⁹ Šibenska bolnica bila je bombardirana tijekom 1943. godine pri čemu su srušene ili oštećene brojne zgrade.¹⁰ U novijoj povijesti Bolnice treba spomenuti izgradnju Poliklinike 1982., koja je otvorila nove dijagnostičke mogućnosti.¹¹ Šibenski liječnici objavili su relativno mnogo radova u stručnoj literaturi. Objavljeno je i nekoliko knjiga o bolnici, najčešće spomen-knjige, bibliografije itd.¹²

⁸ Grubišić Reiter, M. Knjižnica Tvornice lakih metala. // Glasnik društva bibliotekara Split 14/15(2016-2017), 85-87.

⁹ Grmek, S. D. O zdravstvu starog Šibenika. // Spomen-knjiga o sedamdesetpetogodišnjici Opće bolnice u Šibeniku: 1883-1958. / sastavio Odbor. Šibenik: Ravnateljstvo Opće bolnice u Šibeniku, 1958. Str. 25.

¹⁰ Kapeli-Dogan, K. Sedamdeset pet godina Očnog odjela Opće bolnice Šibenik. // 75 godina Očnog odjela Opće bolnice Šibenik: zbornik radova za znanstvenog skupa / [ur. K. Kapeli-Dogan]. Šibenik: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“: Hrvatski liječnički zbor, Podružnica, 1997. Str. 17.

¹¹ Goleš, N. Od lazareta do Medicinskog centra. // 100 godina šibenske bolnice / [gl. ur. I. Merlak]. Šibenik: Medicinski centar, 1983. Str. 34.

¹² Sirovica, S. Liječnici šibenskog područja: znanstveni, stručni i drugi radovi: bibliografija: 1883.-1999. Šibenik: vlast. nakl., 2000. Str. 5.

Knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije

Stručna medicinska knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije specijalna je knjižnica u sastavu zdravstvene ustanove (tadašnji Opći odsjek RZ zajedničke nemedicinske službe). Namijenjena je u prvom redu liječnicima matične ustanove, ali i svim ostalim zdravstvenim i nezdravstvenim djelatnicima, studentima i srednjoškolicima čiji je interes područje medicine. Godina je osnutka nepoznata, ali po fondu knjiga i časopisa može se zaključiti da je postojala već tridesetih godina prošlog stoljeća, a pretpostavlja se da je nastala od malih privatnih zbirki po bolničkim odjelima.

Raspisivanjem natječaja za radno mjesto knjižničara od 1977. godine započinje stručno vođenje knjižnice sustavnim popisivanjem knjižničnoga fonda, uz konzultacije s Matičnom službom Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“. Dotad je fond bio razasut po odjelima iako se uredno evidentirala dostava knjiga i časopisa na odjele. Zatečeno stanje bilo je oko 1200 svezaka knjiga i 900 svezaka (kompletna godišta) periodike. Na preporuku Knjižnice Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ odabrana je klasifikacija za medicinske i veterinarske knjižnice prema C. C. Barnardu, a kataložni opisi rade se prema ISBD-u za monografske publikacije. Počeo se izradivati abecedni i stručni katalog te abecedni katalog objavljenih radova, magistarskih radova i doktorskih disertacija liječnika bolnice. Znanstveni su i stručni časopisi inventarizirani, a evidencija pristizanja serijskih publikacija vodila se na kardeks karticama sa svim podacima o izdavaču, učestalosti izlaženja itd. Sva nabava od tada ide preko knjižnice, mijenja se dotadašnja praksa proizvoljna naručivanja, vodeći računa o tome da se nađe ravnoteža između kliničkih i bazičnih znanosti kako bi rast fonda odgovarao zahtjevima i liječnika specijalista i mladih liječnika, stažista i specijalizirana. Obogaćivala se referentna zbirka (enciklopedije, bibliografije, rječnici, međunarodne sekundarne publikacije). Na odjelima su ostavljene manje priručne zbirke knjiga potrebne za rutinski rad. U to je vrijeme knjižnica bila u prostoriji od 25 m² bez čitaonice, samo s dva sjedeća mjesta za korisnike gdje se moglo pregledavati novopristigle brojeve časopisa, dok je za starije brojeve bila omogućena posudba. Godišnji prirast knjiga bio je oko 90 svezaka, a godišnja pretplata na nešto više od 96 naslova stranih i 50 domaćih časopisa.

Međuknjižnična posudba bila je uspješna od samih početaka stručnoga rada knjižnice. Osobito dobra suradnja bila je s Centralnom medicinskom knjižnicom u Ljubljani i Središnjom medicinskom knjižnicom Medicinskoga fakulteta u Zagrebu, što je omogućivalo i nabavu fotokopija iz inozemstva. Važnu ulogu u suradnji medicinskih knjižnica imao je sustav Znanstvenih informacija Republike Hrvatske, a podaci o časopisnom fondu redovito su dostavljani za potrebe Centralnoga kataloga znanstvene i stručne periodike te Kataloga biomedicinske periodike u hrvatskim knjižnicama. Otvaranjem nove Poliklinike 1982. knjižnica je dobila novi prostor od

69 m² (54 m² bila su za knjižnicu i čitaonicu, sa sedam mjesta za korisnike te 15 m² za spremište).

U sastavu bolnice djelovala je Znanstvenoistraživačka jedinica, što je otvorilo put da tadašnje Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske 1990-ih sufinancira pretplatu na strane znanstvene i stručne časopise na temelju prijavljenih znanstvenih projekata. Pretplata na strane časopise poslije 1992. smanjila se na 44 strana časopisa, a godišnji prirast knjiga iznosio je od 100 do 250 svezaka (uz važne donacije Fondacije Sabre i otkup Ministarstva).

Velik korak u osuvremenjivanju referalne informacijske djelatnosti bila je nabava računalne opreme sredstvima dobivenima od Šibenske županije što je omogućilo korištenje online bazama dostupnim Hrvatskoj akademskoj i istraživačkoj zajednici. Stalno stručno usavršavanje knjižničarke rezultiralo je edukacijom korisnika za učinkovito korištenje izvorima informacija (individualno), a organizirala su se i gostujuća predavanja. Zadnji su podatci o fondu ukupno 4100 svezaka knjiga i 435 naslova časopisa, a broj je stalnih i povremenih korisnika 935 (prema zadnjem trogodišnjem statističkom izvješću iz 2014. godine). Posljednjih desetak godina znatno se smanjila nabava knjiga, a nije bilo ni pretplate na strane časopise.

Knjižnica je bila potpora stručnom i znanstvenoistraživačkom radu liječnika, ali i medicinskim sestrama i ostalom osoblju u njihovu stručnom napredovanju. Pružala je pomoć u pripremi za objavljivanje radova liječnika, usluge prevođenja, lektoriranja i korigiranja raznih izdanja bolnice. Korisnici su mogli tražiti tematsko pretraživanje medicinskih baza podataka, različite informacije i upute za uspješno pretraživanje literature, pomoć u primjeni uputa za citiranje literature, podatke o indeksiranosti ili citiranosti časopisa, radova, autora itd. U dogovoru s upravom bolnice ugovorena je višegodišnja pretplata na bazu kliničkih smjernica UpToDate. Svi korisnici mogu je i dalje pretraživati sa svih računala spojenih na internet. Iako je prije dvije godine dugogodišnja voditeljica knjižnice otišla u mirovinu, još nije primljena nova osoba (Slika 1.).

Slika 1. Knjižnica Opće bolnice Šibensko-kninske županije

Muzej grada Šibenika

Šibenski muzej, smješten u bivšoj Kneževoj palači u neposrednoj blizini Katedrale, utemeljen je 20. prosinca 1925. godine.¹³ Kneževa palača adaptirana je 1975., čime je omogućeno suvremeno funkcioniranje muzeja.¹⁴ Stalni postav muzeja otvoren je 28. rujna 2012. godine.¹⁵ Muzej ima bogatu izdavačku djelatnost te je, osim kataloga (tristotinjak, uz prigodne izložbe), tiskao i brojnu stručnu i znanstvenu literaturu iznimno važnu za povijest Šibenika.¹⁶

Zbirka knjiga, knjižnica

Muzej grada Šibenika prikupio je knjižnu građu spašavajući knjige iz privatnih i javnih knjižnica koje su propadale između dva svjetska rata, a i poslije Drugog

¹³ Grubišić, S. 60 godina šibenskog muzeja: dvorana za povremene izložbe 26.XI-21.XII 1986. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1986. Str. [4].

¹⁴ Klisović, M. Devedeset godina Muzeja grada Šibenika. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 2015. Str. 39-41.

¹⁵ Isto. Str. 72.

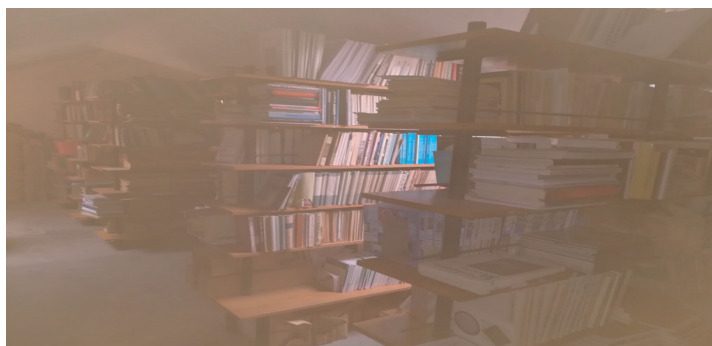
¹⁶ O muzeju. // Muzej grada Šibenika. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: http://www.muzej-sibenik.hr/hrv/o_muzeju.asp

svjetskog rata. Naučna biblioteka osnovana je u sklopu Muzeja kao samostalan odjel 1955., i zapravo je bila prva specijalna knjižnica, u pravom smislu riječi, koja je bila i stručno vođena. Tri tisuće knjiga pristiglo je od Gimnazije (utemeljene 1909.) i biblioteke Učiteljske škole (utemeljene 1922. godine). Te su dvije knjižnice naslijedile knjižnicu Hrvatske gimnazije i knjižnicu Učiteljske škole u Zadru, kada je grad potpao pod Italiju. S njima su stigle i knjige Matice dalmatinske. Veći dio donirala je Gradska knjižnica – 4500 svezaka knjiga. U tadašnjem je fondu bilo 6100 knjiga, 2800 časopisa i novina. Prostor knjižnice činile su dvije, zatim se proširio na tri, nažalost, nedovoljne prostorije. Nabavljen je i najpotrebniji namještaj: police, vitrine i kataložni ormarići.

Od kataloga, postojali su matični, topografski, abecedni i stručni. Stručni katalog izrađen je prema sustavu kojim su se tada služile Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Knjižnica Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Iako nije imala velika sredstva za nabavu knjižnog fonda, knjižnica je redovito nabavljala nove i antikvarne knjige i time popunjavala zatečeni fond. Građa je pristizala i kao dar ili zamjena, a sadržavala je veliku zbirku klasika, brojna godišta časopisa i novina od druge polovine 19. stoljeća pa do 1941. godine, talijanskih knjiga nabavljenih u vrijeme Drugoga svjetskog rata, kao i knjiga na njemačkome jeziku. U knjižnici se mogao naći i veliki broj političkih brošura važnih za političku povijest Dalmacije, kao i kompletna zbirka novina tiskanih u Šibeniku. Posebnu vrijednost imale su rijetke knjige i rukopisi i zavičajne knjige (zbirka *Sibenicensia*). Posjedovala je i oko stotinu geografskih karata, nešto muzikalija, grafika i plakata. Fond je narastao na čak 13 100 knjiga i 4700 časopisa i novina. U samo nekoliko godina djelovanja (godišnji prosjek broja korisnika bio je oko šest stotina, što je bilo jako važno za knjižnicu), relativno brzo izrasla je u uređenu ustanovu. U knjižnici su tada radili bibliotekar i bibliotekarski manipulant. Nedostatak prostora onemogućio je daljnju nabavu, kao i zapošljavanje novih djelatnika, a to je ubrzalo izdvajanje iz muzeja. Poslije šest godina knjižnica se osamostalila i preselila u novi prostor te postala Naučna biblioteka. Naučna biblioteka 1966. ujedinila se s Gradskom knjižnicom.¹⁷

Nažalost, knjižnica Muzeja u Šibeniku više nije imala zaposlene stručne djelatnike. Od tada se zbirka knjiga uvećavala isključivo različitim donacijama (Slika 2.). Danas Muzej grada Šibenika u svojoj zbirci posjeduje knjige, periodiku i sitni tisak, samo djelomično popisane, među kojima su 12444 sveska knjiga i 3464 primjeraka periodike. Međutim, veći dio nije inventariziran iako su u njemu brojne knjige važne za povijest grada i okolice.

¹⁷ Karmanski, Z. Nav. dj., 180-182.

Slika 2. Zbirka Muzeja grada Šibenika

U fondusu su muzejske zbirke rarietnih izdanja unutar Kulturno-povijesnog odjela rijetke knjige poznatih Šibenčana: obitelji Divnić, Niccola Tommasea, Sime Matavulja i skradinske obitelji Marasović. Nažalost, nedostatak sredstava za stručnu osobu, tj. knjižničara, koji bi mogao srediti ovaj vrijedan fond, prepreka je da se ova zbirka ponovno pretvori u knjižnicu kakvu je Muzej imao potkraj pedesetih godina prošloga stoljeća (Slika 2.).

Državni arhiv u Šibeniku

Prethodnik arhiva u Šibeniku bio je Sabirni centar koji je djelovao kao odjel Historijskoga arhiva u Zadru, a započeo je s radom 1. siječnja 1968. godine. Državni arhiv u Šibeniku, nadležan za Šibensko-kninsku županiju, osnovan je 11. siječnja 2007., pošto je pedeset godina bezuspješno pokušavao osnovati samostalnu ustanovu.¹⁸

Zbirka knjiga

U fondu je zbirke više od 10 000 knjiga. Zasad ih je popisano samo 2936, ali ništa od toga nije katalogizirano niti klasificirano (Slika 3.). Zbirka knjiga dijelom je u čitaonici (uglavnom referentna zbirka i knjige vezane za povijest grada Šibenika i okolice), a u spremištu su knjige koje su donirali Gimnazija Antuna Vrančića u Šibeniku i dr. Stjepan Sirovica (uglavnom medicinske), pravne knjige Općinskoga suda, knjige iz Tvornice elektroda i ferolegura, Političke škole, knjige prof. Pandžića, prof. Franje Dujmovića (povijesna tematika), SUBNOR-a i obitelji Ćorić. Korisnici (više

¹⁸ O arhivu: povijest. // Državni arhiv u Šibeniku. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: <http://www.dasi.hr/o-arhivu.asp>

od tisuću godišnje), uglavnom profesori, studenti, privatne osobe i istraživači, koje najviše zanimaju matične knjige, stari nacrti, rodoslovlja i različite struke, posjećuju ovu zbirku radi stručnih skupova ili projekata i sl. Iako prema sistematizaciji radnih mjesta šibenskoga Arhiva radno mjesto diplomiranoga knjižničara postoji, dosad on, zbog nedostatka financijskih sredstava, nije zaposlen.

Slika 3. Zbirka Državnoga arhiva u Šibeniku

Županijski sud u Šibeniku

Okružni sud u Šibeniku osnovan je 18. listopada 1894. godine.¹⁹ Knjižnica se spominje još između dva svjetska rata, a zapravo je riječ o maloj zbirci koja je to ostala i do danas.²⁰ Stari dio fonda nije popisao, a knjige se počinju evidentirati tek na početku osamdesetih godina. Do danas je na tom popisu 448 naslova stručne pravne literature (zbirke sudskih odluka Vrhovnoga suda, zbornici pravnih fakulteta, različiti zakonici itd.). U fondu au i brojni svesci različitih naslova periodike, isključivo vezanih za pravnu struku (Slika 4.).

¹⁹ Stvaratelj. Zemaljski sud u Zadru. // [citirano: 2019-07-23]. Dostupno na: <http://arhinet.arhiv.hr>

²⁰ Zenić, M. U pohvalu od grada Šibenika: pisana riječ od najstarijih vremena do danas. Šibenik: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik, 2002. Str. 349.

Slika 4. Zbirka **Županijskoga** suda u Šibeniku

Zaključak

Kako bi se spriječilo daljnje propadanje i nestajanje specijalnih knjižnica u Hrvatskoj, nužno je zagovaranje za knjižnicu, a za to su važni suradnja, partnerstvo i potpora cijele knjižničarske zajednice. Pri tome bi svi pripadnici knjižničarskoga udruženja, bez obzira na to u kojoj su vrsti knjižnica zaposleni, trebali biti svjesni svoje uloge u službi općega društvenog interesa. Specijalne knjižnice, kao jedinstvene i nezamjenjive, trebaju cijeniti vlastite vrijednosti i imati viziju pozitivne budućnosti koja se izgrađuje s vremenom, prihvaćajući i čineći promjene.

Zahvale

Zahvaljujem prof. Nadi Zenić na dijelu teksta koji se odnosi na knjižnicu Opće bolnice Šibensko-kninske županije.

Literatura

- B. B.; J. M.; N. J. Tri godine knjižnice. // TEF: informativni list Tvornice elektroda i ferolegura 12, 7-8(1974), 7.
- Goleš, N. Od lazareta do Medicinskog centra. // 100 godina šibenske bolnice / [gl. ur. I. Merlak]. Šibenik: Medicinski centar, 1983. Str. 23-42.
- Grmek, S. D. O zdravstvu starog Šibenika. // Spomen-knjiga o sedamdesetpetgodišnjici Opće bolnice u Šibeniku: 1883-1958. / sastavio Odbor. Šibenik: Ravnateljstvo Opće bolnice u Šibeniku, 1958. Str. 7-27.
- Grubišić Reiter, M. Knjižnica Tvornice lakih metala. // Glasnik društva bibliotekara Split 14/15(2016-2017), 85-87.

- Grubišić, S. 60 godina šibenskog muzeja: dvorana za povremene izložbe 26.XI-21.XII 1986. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 1986.
- Kapeli-Dogan, K. Sedamdeset pet godina Očnog odjela Opće bolnice Šibenik. // 75 godina Očnog odjela Opće bolnice Šibenik: zbornik radova za znanstvenog skupa / [ur. K. Kapeli-Dogan]. Šibenik: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“: Hrvatski liječnički zbor, Podružnica, 1997. Str. 13–26.
- Karmanski, Z. Naučna biblioteka u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 8, 3/4 (1962), 180-182.
- Klisović, M. Devedeset godina Muzeja grada Šibenika. Šibenik: Muzej grada Šibenika, 2015.
- Meštrović, J. Novine i časopisi u našoj knjižnici. // TEF 21, 106-107(1983), 13.
- O arhivu: povijest. // Državni arhiv u Šibeniku. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: <http://www.dasi.hr/o-arhivu.asp>
- O muzeju. // Muzej grada Šibenika. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: http://www.muzej-sibenik.hr/hrv/o_muzeju.asp
- Povijest TEF-a – stup šibenskog industrijskog razvoja u 20. stoljeću. // TEF. [citirano: 2019-07-02]. Dostupno na: <http://www.tef.hr/stranica/5/povijest-tef-a-stup-sibenskog-industrijskog-razvoja-u-20-stoljecu.html>
- Sirovica, S. Liječnici šibenskog područja: znanstveni, stručni i drugi radovi: bibliografija: 1883.-1999. Šibenik: vlast. nakl., 2000.
- Stvaratelj. Zemaljski sud u Zadru. // Nacionalni arhivski informacijski sustav. [citirano: 2019-07-23]. Dostupno na: <http://arhinet.arhiv.hr>
- Šmit, M. Izgradnja hrvatske aluminijske industrije. Šibenik: Tvornica lakih metala, 1997.
- TLM. Izvješće uprave o stanju društva za 2013. godinu. // TEF. [citirano: 2019-07-23]. Dostupno na: <http://www.tef.hr/stranica/5/povijest-tef-a-stup-sibenskog-industrijskog-razvoja-u-20-stoljecu.html>
- Vučetić, N.; A. Mamić. Tvornica elektroda i ferolegura Šibenik. Šibenik: Tvornica elektroda i ferolegura; Beograd: Export-press, 1975.
- Zenić, M. U pohvalu od grada Šibenika: pisana riječ od najstarijih vremena do danas. Šibenik: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik, 2002.